

پیوست شماره (۱) دستورالعمل اصلاحی نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت و گوی دولت و بخش خصوصی

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ: ۱۴۰۴/۰۸/۱۰
عنوان موضوع	اختصاص تخفیفات گمرکی با هدف افزایش صادرات و واردات در استان	
مرجع طرح موضوع	کمیسیون صادرات و واردات و کمیسیون گمرک اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بجنورد	
شرح موضوع	استان خراسان شمالی استان با کشور ترکمنستان حدود سیصد کیلومتر مرز مشترک خشکی و با استان های گلستان و رضوی و سمنان همسایه می باشد و همچنین دارای جاذبه های تاریخی و فرهنگی فراوان که باب الرضا و گنجینه فرهنگها معروف است . با داشتن آب و هوای معتدل سرد، وجود ارتفاعات و دره ها و جلگه های سبز و خرم و زمینهای حاصلخیز، قطب کشاورزی به شمار می آید . صنایع دستی استان بسیار متنوع می باشد ، منجمله فرش نفیس و ظریف منطقه که دارای قدمتی تاریخی و مشهود است . پتانسیل های بازرگانی و تجاری ، بدلیل مجاورت و مرز مشترک با کشور ترکمنستان ، وجود مشابهت های قومی ، فرهنگی و ارتباط خویشاوندی بین شهروندان دو کشور و قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال و جنوب و ترانزیتی ، ظرفیتهای توانمندیهای بالقوه ای می باشد . استان خراسان شمالی با این همه ظرفیت و پتانسیل متأسفانه گذر مرزی با هیچ کشوری ندارد . از این رو دارای رونق اقتصادی نمی باشد و مراودات تجاری به کندی صورت می گیرد . بعد از اعمال قانون پیمان سپاری ارزی آمار دارندگان کارت بازرگانی به شدت تنزل پیدا کرد و تعداد صادرکنندگان استان نیز به تعداد محدودی رسیدند . متأسفانه به دلیل عدم مشوق های گمرکی ، فعالان اقتصادی رغبتی برای ترخیص کالا از گمرک استان ندارند و از مبتدی دیگر کالا را ترخیص می نمایند . به عنوان مثال در مورد محصول سیمان به دلیل بالا بودن هزینه حمل و نقل امکان دوبار ترخیص در گمرکات نیست . حال با این تفاسیر که برخی استان های علی الرغم داشتن گمرک مرزی و زیر ساخت های حمل و نقلی دارای تخفیفات گمرکی می باشند ، استان خراسان شمالی از هر زمانی بیشتر نیاز به مصوبه هیأت وزیران به منظور تصویب و تایید این مهم می باشد .	

ایرادات و مشکلات مطروحه	البته این سیاست می تواند چالش هایی نیز داشته باشد، از جمله: • سوءاستفاده و قاچاق: ممکن است از این معافیت برای واردات کالا به بهانه استفاده در استان معاف، ولی در واقع برای فروش در سایر استان ها سوءاستفاده شود. • کاهش درآمدهای دولتی: این سیاست به معنای چشم پوشی دولت از بخشی از درآمدهای گمرکی خود است. • عدم تضمین موفقیت: صرف اعطای معافیت گمرکی به خودی خود تضمین کننده توسعه نیست و باید با بهبود همزمان زیرساخت ها، امنیت و ثبات قوانین همراه باشد. با این وجود، این ابزار در صورت اجرای صحیح و نظارت مؤثر، می تواند نقش مهمی در شکوفایی اقتصاد مناطق محروم ایفا کند.
جمع بندی جلسات کارشناسی به تاریخ	
پیشنهادات	• توسعه اقتصادی مناطق محروم و کمتر توسعه یافته ۱. کمک به رشد صنعتی: استان های مرزی یا دور از مرکز اغلب از نظر صنعتی عقب مانده هستند. با حذف یا کاهش هزینه های گمرکی واردات ماشین آلات، قطعات و مواد اولیه، هزینه سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران کاهش می یابد. این امر انگیزه ای قدرتمند برای ایجاد کارخانه ها و واحدهای تولیدی جدید در این مناطق ایجاد می کند. • ایجاد اشتغال: تاسیس صنایع جدید به طور مستقیم و غیرمستقیم شغل های جدیدی ایجاد می کند و مشکل بیکاری را که در بسیاری از این استان ها حاد است، کاهش می دهد. ۲. تقویت رقابت پذیری • جبران هزینه های بالای حمل و نقل: استان های مرزی و دورافتاده، هزینه حمل و نقل بالاتری برای واردات کالا و همچنین صادرات محصولات خود دارند. معافیت گمرکی بخشی از این هزینه اضافی را جبران می کند و به محصولات تولیدی در این استان ها کمک می کند تا در بازارهای داخلی و بین المللی قیمت رقابتی تری داشته باشند.

۳. تمرکززدایی و جلوگیری از متراکم شدن فعالیت‌ها در مرکز

توزیع عادلانه‌تر ثروت: در بسیاری از کشورها (از جمله ایران)، فعالیت‌های اقتصادی حول پایتخت یا چند کلانشهر بزرگ متمرکز شده‌اند. این سیاست با ارائه مشوق‌های مالی، سرمایه‌گذاران را تشویق می‌کند تا به جای تمرکز در مرکز، به سمت سایر استان‌ها بروند. این کار به توزیع عادلانه‌تر درآمد و فرصت‌ها در سطح کشور کمک می‌کند.

۴. بهره‌برداری از موقعیت جغرافیایی و مزیت‌های مرزی

رونق تجارت مرزی: اعطای معافیت گمرکی به استان‌های مرزی، به ویژه به شهرهای مرزی، می‌تواند آنها را به قطب‌های تجاری تبدیل کند. این امر نه تنها برای ساکنان آن استان، بلکه برای تجار و بازرگانان از سایر نقاط کشور نیز جذاب است و باعث رونق اقتصادی، ایجاد بازارچه‌های مرزی و توسعه زیرساخت‌های مرتبط می‌شود.

توسعه صادرات: با کاهش هزینه تولید در این مناطق، توانایی صادرات کالا به کشورهای همسایه نیز افزایش می‌یابد.

۵. اهداف اجتماعی و امنیتی

کاهش نارضایتی‌ها: محرومیت اقتصادی طولانی‌مدت می‌تواند منجر به نارضایتی‌های اجتماعی و حتی تنش‌های امنیتی در مناطق مرزی شود. تزریق سرمایه و ایجاد فرصت‌های شغلی از طریق این مشوق‌ها، به ثبات اجتماعی و امنیت این مناطق کمک شایانی می‌کند.

مثال عینی: استان‌های مرزی ایران

در ایران، استان‌هایی مانند سیستان و بلوچستان، کردستان، آذربایجان غربی، کرمانشاه، ایلام و برخی دیگر از استان‌های مرزی، از معافیت‌های گمرکی (معمولاً به صورت درصدی از حقوق و عوارض گمرکی) برخوردار هستند. هدف اصلی، کمک به توسعه صنعتی و ایجاد اشتغال در این مناطق است که اغلب با چالش‌های اقتصادی بیشتری مواجه هستند.

جمع‌بندی و چالش‌ها

به طور خلاصه، معافیت گمرکی برای برخی استان‌ها یک سوبسید هدفمند است که دولت با اهداف زیر اعطا می‌کند: توسعه اقتصادی منطقه‌ای ایجاد اشتغال تعالیل بخشی فضایی تقویت رقابت‌پذیری تحکیم ثبات اجتماعی و امنیتی	
	فهرست مستندات و مدارک پشتیبان